

การเมืองเรื่องธรรมะ

พระราชสุทธินิพนธ์

๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๖

P8003

เจริญพรพี่น้องชาวไทยทุกท่าน

วันนี้ขอท่านสาธุชนพี่น้องชาวไทย โปรดสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชนชาวไทยสืบมา โดยที่เราสำนึกในหน้าที่ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ นั้น สำนึกว่าเรามี สิทธิหน้าที่ และรับผิดชอบอย่างเต็มที่แล้ว

ประการที่ ๒ โปรดสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระเมตตาของพระองค์ ๑๐๐ ปีในปี นี้ ขอสาธุชนทั้งหลายโปรดสำนึกในหน้าที่ สมัญญา คือ วันนี้ก็วันหนึ่งด้วยและวันนี้จะเป็นวัน รัฐธรรมนูญ ที่พระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น แต่คำว่ารัฐธรรมนูญ แปลว่า ธรรมะของ ชีวิต เป็นสภาพข้อคิดของประชาชนชาวไทย

วันนี้จะขอชี้แจงในเรื่อง วิถีทางออกของการกำหนดจิตของธรรมนูญชีวิตนั้น การเมือง เรื่องธรรมะอย่างไร ธรรมนูญคือธรรมะ ชีวิตนี้เดินทางไปด้วยความถูกต้อง และจุดมุ่งหมาย ปลายทางของชีวิตด้วยกฎจรรยาของชีวิตโดยทั่วหน้ากัน ต้องการให้ประชาชนชาวไทย มีความสุข ความเจริญ มีสภาพชีวิตเป็นอยู่ด้วยดี รักสามัคคี มีวินัย ต้องสำนึกสมัญญาใน หน้าที่ แต่เสียดายเหลือเกินว่า พี่น้องชาวไทยทั้งหน้าที่การงาน ไม่รับผิดชอบตัวเองแต่ ประการใด นี้หรือธรรมนูญชีวิตที่พระองค์ได้พระราชทานให้มาตลอดกาล มิใช่พระราชทาน ให้เฉพาะ ๒๔๗๕ หรือวันที่ ๑๐ ธันวาคมเท่านั้น แต่ให้มาก่อนแล้วนานตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็น ราชธานี คือ องค์พระมหากษัตริย์ขัตติยราชประเพณีมีมานานแล้ว เราจะพูดให้สั้นเข้ามาตั้งแต่ พระเจ้าตากสินมหาราช ท่านพระราชทานพระบรมราโชวาทและข้อคิดไว้ “คิดถึงพ่อ พ่ออยู่ คู่กับเจ้า ชาติของเราคงอยู่คู่พระพุทธศาสนา ศาสนาอยู่ยงคู่องค์กษัตริย์ พระศาสนา ผากไว้ให้คู่กัน” พระมหากษัตริย์ของเราให้ประชาชนมีประชาธิปไตยมานานแล้ว และ พระองค์ก็สร้างวังและสร้างวัด พระพุทธศาสนาเป็นแกนหลักของชีวิตให้กับประชาชนชาว ไทยเดินทางไปไม่พลาดผิดมีตั้งต้นกล กัปตัน ต้นหน ปากเรือไปเหนือล่องใต้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ท่านก็ทรงตั้งปณิธานว่า “ตั้งใจจะอุปถัมภ์กษัตริย์พระพุทธรักษาป้องกันขอบขัณฑสีมาธิปไตยประชาชน และมนตรีท่านก็รักประชาชนตลอดรัชกาลที่ ๖ คือพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำสถาบันหลักทั้ง ๓ มาเป็นธงไตรรงค์คือ ขาวบริสุทธิ์ ศรีสวัสดิ์ หมายถึงพระไตรรัตน์ และธรรมคัมภีร์จิตใจ แดงคือโลหิตของเราเขียว ซึ่งยอมสละได้เพื่อรักษาชาติ ศาสนา น้ำเงินนั้นหน้าคือศรีโสภณ อันจอมประชาชนนั้นไว้เป็นส่วนองค์ แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่มีความผูกพันพระหว่างทั้งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จึงนำมาผนวกบวกกันเป็นสัญลักษณ์อันสำคัญเรียกว่า ธงไตรรงค์ ดังกล่าวมาจนบัดนี้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านก็ยังตั้งปณิธานในใจให้แก่ประชาชนมีประชาธิปไตยว่า “ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง คงจะต้องบังคับขับไล่ เดียวเชียวเย็นค้ำกรำไป ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย เขาจะเห็นแก่หน้าเข้าชื่อ จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย ไหนจะอายุทั้งทั้งโลกา” นี่เป็นปณิธานของท่าน แสดงว่าประชาชนชาวไทยประชาธิปไตยจริง ๆ แต่เสียใจด้วย คนไทยไม่ใช่สิทธิ ไม่ใช่หน้าที่การงาน ไม่รับผิดชอบ ไหนเลยจะอยู่ประกอบด้วยประชาธิปไตยอย่างเรียกว่า ธรรมะกับประชาธิปไตย หรือการเมืองเรื่องของธรรมะในวันนี้มีความหมายมาก

เพื่อไม่ให้เสียเวลาในที่นี้ ขอพี่น้องชาวไทย โปรดได้รับทราบว่าการเมืองเรื่องธรรมะ ของผู้จัดรายการคือ วรรณกรรม ธรรมเกษตร ขอฝากเอาไว้ยังเหตุผล อาตมาตีใจมากที่ได้มาชี้แจงแสดงในวันนี้ เพื่อต้องการให้พี่น้องชาวไทยได้ทราบถึงการเมืองเรื่องธรรมะกับประชาธิปไตยเป็นเรื่องอันเดียว เพราะก่อนจะมีเมืองต้องมีบ้านก่อน มีผู้ปกครองมีพ่อแม่ ถึงจะมีลูกมีหลาน มีหลานก็มีหมู่บ้าน ตำบล มีตำบลก็มีอำเภอมีจังหวัด หลายจังหวัดก็มีอะไรก็มีเขต มีขัณฑสีมา บ้านก็ต้องมีรั้ว มีขอบเขต ขัณฑสีมานี้ ประชาธิปไตยไม่ใช่ประชาธิปไตยนอกเขตขัณฑสีมา นอกเขตบ้านเห็นจะใช้ไม่ได้ดังกล่าวมาประเด็นแรก การพัฒนาทางการเมืองซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนมาก แม้จะเกิดการขัดแย้งทางการเมืองกันเพียงระยะสั้น ๆ ก็ตาม แต่กระทบกระเทือนทั้งภายในประเทศ จนถึงต่างประเทศด้วย และการกระทบกระเทือนทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทางศาสนา ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น จะกระทบกันไประยะนั้น คนที่เข้ามาดำเนินการในการเมืองหรือการหมู่บ้าน ผู้ปกครองบ้าน มีพ่อแม่ เป็นต้น ถ้าพ่อแม่ไม่ดีสร้างความไม่ดีให้กับลูก ทำไม่ถูกให้กับหลาน รักลูกไม่ถูกวิธี ทำความไม่ดีให้ลูกดูแล้ว ลูกจะเป็นใจนี้ก็การบ้านและการเมือง เพราะการเมือง การบ้าน การวัดมันอยู่ด้วยกัน กลุ่มวัด กลุ่มบ้านและกลุ่มเมืองไม่ระคายเคืองกัน เป็นต้น ต้องเข้ากลุ่มสามัคคี เอากันให้ได้ นี่คือนโยบายประชาธิปไตย

เหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลา รู้จักประชุมชน รู้จักเลือกคบหาสมาคมกับคน เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าท่านประกอบด้วยสัตบุรุษ สัปริสธรรมเหล่านี้ ท่านจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีได้

กลุ่มที่ ๒ คนที่จะทำหน้าที่ในการบริหารบ้านเมืองหรือรัฐบาล ก็คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลคุ้มครองบริหารบ้านเมือง งานหลักก็คือ ๑. ป้องกัน ๒. บำบัด ๓. บำรุง เป็นต้น คำว่าป้องกันนี้หมายความว่าอะไร งานปกป้องสิ่งที่เป็นภัย เป็นอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองของเรา เป็นต้น บำบัด คือ เห็นว่าอะไรที่เป็นอุปสรรค เป็นปัญหาเป็นความเดือดร้อน เป็นความทุกข์ทรมานของประชาชนและประเทศชาติ ก็ต้องขจัดปัญหาเหล่านั้นออกไปให้จงได้ ส่วนบำรุง หมายความว่าอะไร หมายถึงสิ่งอะไรเป็นความดีงาม เป็นประโยชน์ เสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงมั่งคั่ง ก็ต้องสร้างสรรค์ พัฒนาให้เกิดขึ้น ตลอดจนธรรมเนียมและระบบประเพณี เป็นต้น การรักษาความเจริญก้าวหน้าได้ ด้านต่าง ๆ ที่ดีงามอันมีอยู่แล้ว ก็พยายามรักษาไว้ให้จงได้ ผู้บริหารประเทศพึงยึดมั่นในหลักของทศพิธราชธรรม ราชสังคหวัตถุ ซึ่งเป็นธรรมะของผู้ปฏิบัติของผู้บริหาร ผู้บริการทุกจุด บริหารคน จนถึงบริหารประเทศชาติต่อไป

ทศพิธราชธรรม ได้แก่

ทาน การให้ เป็นการกระทำเพื่อบูชาความดี หรือเพื่อสงเคราะห์อนุเคราะห์ ก็ตาม
ศีล ควบคุมความประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในฐานะที่เหมาะสมที่ควร ไม่ทำตนให้เป็นพิษเป็นภัยต่อคนอื่น

บริจาค ละประโยชน์สุขต่าง ๆ ที่ตนเองจะได้ ควรจะมี ควรจะเป็นเพื่อเสริมส่งเสริม สร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนชาวไทย

อาชชวะ มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่อกฎเกณฑ์ แบบแผนทั้งหลาย

มัททวะ มีความอ่อนโยน มีอัชฌาสัย น่ารัก น่าเคารพ น่านับถือ น่าศรัทธา น่าบูชา เพราะการบริหารบ้านเมืองนั้น ไม่ได้อยู่ที่การแสดงอาญาสิทธิ์ แต่อยู่ที่ศรัทธาของชาวบ้าน ถ้าประชาชนเขาเคารพนับถือ ศรัทธาแล้ว แม้จะไม่มีอะไร เราก็ให้ความเคารพนับถือยำเกรง ถ้าเขาเคียดแค้นชิงชัง แล้วจะมีอะไรก็ป้องกันไว้ ก็ป้องกันไม่อยู่แต่ประการใด

ตปะ ตัวนี้แปลว่า ความเพียรพยายาม หรือว่าการรู้จักใช้พระเดชในคราวที่เหมาะสม ที่ควรอย่างยิ่ง

อภิกโรธ ทำอะไรมีเมตตาจิตต่อประชาชน ต่อคนทั้งหลายสม่ำเสมอ ไม่เป็นเรา เป็นเขา โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ทุกคน ต้องวางตนให้เป็นกลาง เป็นต้น

อวิหิงสา ไม่เบียดเบียน ประทุษร้ายบุคคลอื่นทั้งด้านกาย วาจา และแม้แต่ความคิด

ขันติ อุดกั้น อดออม อดทนต่อความวิปริต แปรผัน และแปรปรวนของธรรมชาติ การกิจการงานที่จะต้องจัดตั้งทำ ทุกขเวทนาที่เกิดขึ้น อารมณ์ที่มีลักษณะชั่วร้าย ชั่วร้ายสูง เป็นต้น

อวิโรหะ หมายความว่า ไม่ประพฤติให้ผิดกฎเกณฑ์ จารีตประเพณี แบบแผนที่ดีงามทั้งหลาย พุดง่าย ๆ ก็คือ มีปัญญาตามคุณตัวเองได้ ยิ่งไปกว่านั้น ท่านยังได้แสดง **ราชสังควัตถุ ๔** ประการ ดังต่อไปนี้

๑. **สัสสมะระ** ฉลาดในการส่งเสริมงานอาชีพของอาณาประชาราษฎร์ในแต่ละสาย ไม่ว่าจะ การเกษตรกรรม การกสิกรรม และการเลี้ยงสัตว์ การประมง อุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น
๒. **ปุริสเมระ** ฉลาดในการใช้คน การส่งเสริมคน สนับสนุนคน มองหมายให้คนทำงาน เรียกว่า ใช้คนเป็น
๓. **สัมมาปาสะ** มีงานสังคมสงเคราะห์เป็นการลงทุนให้แก่ประชาชนซึ่งยังไม่พร้อม โดยการจัดสรรที่ดินให้ มีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เขาช่วยตัวเองได้ เป็นต้น
๔. **วาชเปยะ** พุดจาถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน เข้ากันได้ สร้างความดูดีมีจิตใจ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ซึ่งมีประสิทธิภาพ ที่เป็นตัวกลาง อธิบายให้เหตุผลแก่ประชาชน ภายในชาติได้ การประชาสัมพันธ์เป็นงานหลัก ต้องพุดจากกันให้เกิดความเข้าใจ ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมนั้น มักเกิดจากการประชาสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพ หากใช้การประชาสัมพันธ์ไม่ถูก ไม่ควร แทนที่จะลดความรุนแรง จะกลายเป็นกระพือโหม ให้เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้น ถ้าใช้วจาในลักษณะดูดีมี ชื่นใจ สร้างความซาบซึ้ง ความประทับใจต่อกันและกันได้ ก็จะสามารถบริหารบ้านบริหารเมือง ให้เป็นไปด้วยดีเป็นประการสำคัญในการพัฒนาสังคมนั้น พระพุทธศาสนามองว่า สังคมเป็นเรื่องของคนจำนวนมากบ้างน้อยบ้างอยู่ร่วมกัน หากสามารถพัฒนาปัจเจกชนแต่ละคนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมแล้ว การสร้างปัญหาทางสังคมก็จะลดน้อยลงไปได้

จุดเน้นของพระพุทธศาสนาจึงมุ่งไปที่การพัฒนาจิตพัฒนาการศึกษา พัฒนา เศรษฐกิจ พัฒนาสังคม สำนึกพฤติกรรมของคนภายในสังคม โดยพยายามให้ปัจเจกชนแต่ละคนภายในสังคมปฏิบัติตามหลักของศีล ๕ ประการ เป็นต้น งดเว้นการล่วงละเมิดในสวัสดิภาพร่างกายของคนอื่น ไม่ล่วงเกินทรัพย์สินเงินทองของคนอื่น ไม่ล่วงเกินในคู่ครองของกันและกัน ติดต่อกันโดยคำสัตย์และคำจริง พุดจริง ทำสิ่ง

ทุกสิ่งให้ได้ งดเว้นจากการดื่มสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย จนถึงงดเว้นอบายมุข
ทั้งหลาย

การบริหารบ้านเมืองนั้น บริหารบ้านเมือง มีความรู้ มีคุณธรรม เหมาะแก่
สถานะของตน จะใช้ความรู้เหล่านั้นในการแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ออกมาตาม
ระบบตามระเบียบ ตามการกระทำของตนทุกประการ ธรรมะกับการเมืองที่พัฒนา
บ้านเมือง โดยมีคุณธรรมพัฒนานำอำนาจตุลาการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ ๓ คือ อำนาจตุลา
การ หลักของฝ่ายตุลาการก็คือ ประสิทธิภาพประสิทธิผลความเป็นธรรม ความมีคุณธรรม
ความยุติธรรม ที่คนที่ทำงานด้านนี้ เป็นต้น จะต้องมีความรู้ในกฎหมาย รู้ว่ากระทำ
อะไรผิด อะไรถูก รู้จักเหตุ รู้จักคดี รู้จักสงบระงับแห่งคดี รู้จักหลักวิธีการจะให้คดี
เหล่านั้นสงบ ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือทุกฝ่ายมีความพอใจ จิตใจของบุคคลเหล่านั้น
จะต้องไม่ลำเอียงด้วย **อคติ** ไม่ลำเอียงเพราะความรักใคร่ **ฉันทาคติ** ไม่ลำเอียง
เพราะไม่ชอบกันเรียก **โทสาคติ** ไม่ลำเอียงเพราะหลงเรียกว่า **โมหาคติ** ไม่ลำเอียง
เพราะกลัวเรียกว่า **ภยาคติ** เป็นต้น คนที่ทำงานด้านนิติบัญญัตินั้น บริหาร
ประเทศชาติไปด้วยดี สมความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ อาตมาก็ได้ชี้แจงแสดง
มาในหัวข้อการเมืองเรื่องธรรมะ ก็ขอยุติไว้ก่อน ณ โอกาสนี้ ขอเจริญพร

ทอดเทบโดย : พันเอกหญิงวิภา ตุงคสวัสดิ์